

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

(anonymizovaný opis)

Krajský soud v Českých Budějovicích – pobočka v Táboře - rozhodl jako soud odvolací v senátě složeném z předsedy Mgr. Pavla Příbyla a soudkyně JUDr. Ivany Kosové a JUDr. Marcely Pechové v právní věci

žalobce: **[Jméno Příjmení]**, narozený dne [datum]
bytem [adresa]
zastoupený advokátkou Mgr. Hanou Hirschovou
sídlem Tylova 837, 393 01 Pelhřimov

proti

žalovaným: 1. **[Jméno Příjmení]**, narozená dne [datum]
bytem trvale [adresa]
bytem fakticky [adresa]
zastoupená advokátem Mgr. Markem Klauzem
sídlem U Koupaliště 249, 788 14 Rapotín

2. **[Jméno Příjmení]**, narozený dne [datum]
bytem [adresa]

o zdržení se jednání

o odvolání žalované 1) proti rozsudku Okresního soudu v Pelhřimově ze dne 11. března 2024, č. j. [Anonymizováno]

takto:

- I. Rozsudek soudu I. stupně v odstavci I. ve výroku o povinnosti žalované 1) **[Jméno Příjmení]** zdržet se vymezeného jednání a v odstavci III. ve výroku o náhradě nákladů řízení ve vztahu mezi žalobcem a žalovanou 1) **[Jméno Příjmení]** se potvrzuje.

- II. Žalovaná 1) [Jméno Příjmení] je povinna zaplatit žalobci náklady odvolacího řízení v částce 4 708 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jeho právní zástupkyně Mgr. Hany Hirschové.

Odůvodnění:

1. Shora citovaným rozsudkem uložil soud I. stupně žalované [Jméno Příjmení] [dále jen žalovaná 1)] zdržet se zásahů do části pozemku parc. č. [hodnota] v délce společné hranice s pozemkem parc. č. [hodnota] a šířce 2,5 m po celé délce této hranice ve formě stavebních, výkopových, těžebních či jiných prací, které by mohly ovlivnit statiku oplocení zbudovaného na pozemku parc. č. [hodnota] při hranici s pozemkem parc. č. [hodnota] v k. ú. [adresa] a zamítl žalobu, aby shodná povinnost byla uložena žalovanému [Jméno Příjmení] [dále jen žalovaný 2)] (výroky I. a II.). Žalované 1) uložil povinnost, aby zaplatila žalobci náklady řízení v částce 32 532 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám jeho právní zástupkyně a ve vztahu mezi žalobcem a žalovaným 2) rozhodl, že žalovaný 2) nemá proti žalobci právo na náhradu nákladů řízení (výroky III. a IV.).
2. Žalobce tvrdil, že pozemek p. č. [hodnota] je ve spoluvlastnictví žalované 1), žalovaného 2) a [Jméno Příjmení], která dne 19. 9. 2021 zemřela, pozemek p. č. [hodnota] je ve vlastnictví žalobce. Pozemky spolu sousedí a ve svahu jsou odděleny neudržovanou mezí o šířce 2 až 2,5 m a výšce 1 až 1,2 m na pozemku žalovaných. Žalobce na svém pozemku vybudoval drátěný plot s betonovou podezdívkou a v souvislosti s tím provedl částečnou úpravu terénu a zpevnění meze oddělující pozemky za účelem prevence sesuvu půdy. Po zhotovení plotu požadovala žalovaná 1) prostřednictvím stavebního úřadu odstranění navezené zeminy v délce 61 m a šířce 3 m tvořící mez. Stavební úřad však vyslovil, že k rozhodnutí této sporné otázky není pravomocný. Žalovaná 1) začala 15. 11. 2021 mez odkopávat, k tomu byla přivolána policie. Od té doby stále vyvíjí snahy o realizaci odkopání, a proto bylo usnesením Okresního soudu v Pelhřimově ze dne 24. 3. 2022, č. j. [Anonymizováno] nařízeno předběžné opatření. Přestože následně docházelo mezi účastníky k jednání o vyřešení sporné otázky smírně, nestalo se tak, proto žalobce podal žalobu.
3. Žalovaný 2) se žalobou souhlasil. Ve svém vyjádření k žalobě uvedl, že žalobní tvrzení odpovídají historicky realitě. Žalobce neprovedl zásah do práv žalovaných. Jelikož však žalovaný 2) je menšinový spoluvlastník, současnou situaci nemůže ovlivnit.
4. Žalovaná 1) vyjádřila negativní stanovisko k podané žalobě. Poukázala na to, že žaloba byla podána proti dvěma spoluvlastníkům, ač pozemek p. č. [hodnota] vlastní tři spoluvlastníci. Až do doby, než žalobce navezl na pozemek zeminu, mez mezi pozemky nebyla, byl zde trvalý travní porost. Že byla zemina navezena, potvrdil sám žalobce v dopisech ze dne 24. 9. 2021 a 7. 3. 2022, dle nichž chtěl současně uhradit škodu nebo část pozemku odkoupit nebo provést jeho úpravu, která by nenarušila stabilitu vlastního oplocení. Žalovaná však požadovala odstranění navezené zeminy s tím, že žalobce měl založit plot tak, aby neomezil sousední pozemek a nemusel jej zajišťovat navezením zeminy na pozemek, na který nemá žádné právo. Takto žalobce omezil vlastnické právo žalovaných, kteří nemohou užívat pozemek ke stanovenému účelu. Žalovaná 1) tedy navrhla zamítnutí žaloby.
5. Poté, co soud I. stupně ve věci provedl dokazování, dovodil, že historicky se nerovnost mezi pozemky nacházela. To vyplynulo z výpovědi nejstaršího svědka [Jméno Příjmení], ročník 1934, byť v otázce výšky meze měl zkršený subjektivní pohled, a svědkyně [Jméno Příjmení], která v původním objektu na současném pozemku žalobce do roku 1976 bydlela a podle níž byla mez o výšce 50 – 60 cm se sklonem 45 stupňů. Dle zjištění soudu stávající mez se zde nachází minimálně od roku 2007 a vytvořil ji svědek [Jméno Příjmení], který svažité pozemek směrem k pozemku žalovaných upravil tak, že z jeho horní části odebral zeminu, kterou navezl k části spodní při hranici s pozemkem žalovaných a tím se pozemek v dolní části zvýšil asi o 1,5 m. V souvislosti s výstavbou plotové podezdívky žalobcem, která se nachází na jeho pozemku, mohlo

dojít ke zvýšení meze maximálně o 20 cm se stejným sklonem. Nedošlo tak k žádné výrazné úpravě meze, pouze jejího povrchu. Část horního plata (asi polovina) se nachází na pozemku žalobce, zbytek plata a svah meze samotný je na pozemku, jehož jsou žalovaní spoluvlastníci. Nebylo tedy potvrzeno tvrzení žalované 1), že mez mezi pozemky historicky nikdy nebyla a že ji vybudoval navážkou zeminy žalobce. Je ale prokázáno, že žalovaná 1) z pozice jednoho ze spoluvlastníků vyvíjela aktivní činnost v rámci pokusu o odstranění zeminy tvořící mez na pozemku, jehož je spoluvlastníci, a hodlá k tomu v budoucnu přistoupit, jakmile to bude možné. Taková činnost by však způsobila škodu žalobci minimálně na oplocení vybudovaném na jeho pozemku, přičemž by mohla vzniknout i na stavbě hlavní, jak plyne ze statického posudku vypracovaného společností [právnícká osoba], [adresa], a to po odkopání svahu na pozemku p.č. [hodnota] a obnažení základové spáry zídky pod hodnotu nezámrné hloubky (alespoň 80 cm) či podkopáním základové spáry plotu a změny užívání konstrukce ze soklu plotu na opěrnou stěnu.

6. Po právní stránce hodnotil soud I. stupně věc dle § 1018 o. z., podle kterého pozemek nesmí být upraven tak, aby sousední pozemek ztratil náležitou oporu, ledaže se provede jiné dostatečné upevnění. Vyžadují-li to okolnosti případu nebo zvyklosti soukromého života, je každý povinen počínat si při svém konání tak, aby nedošlo k nedůvodné újmě na svobodě, životě, zdraví nebo vlastnictví jiného (§ 2900 o. z.). Podle § 2903 odst. 2 o. z. při vážném ohrožení může ohrožený požadovat, aby soud uložil vhodné a přiměřené opatření k odvrácení hrozící újmy.
7. S ohledem na shora uvedené skutečnosti měl soud I. stupně za prokázané, že žalobce je v současné době ohrožen jako vlastník pozemku parc. č. [hodnota] snahou žalované 1) odstranit zeminu tvořící mez mezi uvedeným pozemkem a pozemkem parc. č. [hodnota] v části nacházející se na pozemku parc. č. [hodnota], v důsledku čehož by došlo ke vzniku škody na stavbě oplocení nacházející se na pozemku žalobce. Ten nemá možnost této činnosti žalované 1) a vzniku škody zabránit jinak, než se v rámci prevence proti hrozící škodě domáhat ve smyslu citovaných ustanovení toho, aby se žalovaná 1) své činnosti zdržela. V tomto případě není nutno řešit nějaké uvedení pozemku do původního stavu, jeho upevnění, náhradu škody, protože k úpravě pozemku parc. č. [hodnota] zatím nedošlo, tudíž nedošlo ani ke vzniku škody. V rámci vztahů mezi účastníky však s ohledem na žalovanou 1) prokazatelně vyvinutou snahu o odstranění zeminy a deklarovanou snahu k takové činnosti přistoupit, jakmile to bude možné, je nutno v rámci prevence vzniku škody zabránit jejímu vzniku. Proto žalovaná 1) byla uložena povinnost zdržet se zásahů do svého pozemku konkrétním jednáním ve formě stavebních, výkopových, těžebních či jiných prací, které by mohly ovlivnit statiku oplocení žalobce. Neznamená to však, že by prvá žalovaná nemohla přistoupit k uvedeným činnostem, nesmí k nim však přistoupit takovým způsobem, že by pozemek žalobce ztratil oporu. Pasivní legitimace je dána pouze na straně žalované 1) tím, že jako osoba mající k pozemku parc. č. [hodnota] spoluvlastnické právo hrozí žalobci jako vlastníku sousedního pozemku svojí činností vznikem škody. Pasivní legitimace není dána pouhým vlastnickým postavením k pozemku, ale zejména s tím spojenou činností uvedenou v § 1018 o. z. Proto bylo žalobě žalobce vyhověno pouze ve vztahu k žalované 1), které byla také uložena povinnost podle § 142 odst. 1 o. s. ř. k náhradě nákladů řízení úspěšnému žalobci. Proti žalovanému 2) byla žaloba zamítnuta a tomuto účastníku nebylo přiznáno právo na náhradu nákladů řízení, neboť mu žádné nevznikly.
8. 8. Proti tomuto rozsudku, a to pouze proti výroku I., jímž bylo žalované 1) uloženo zdržet se zásahů do části pozemku parc. č. [hodnota], a proti závislému výroku III. o náhradě nákladů řízení podala odvolání žalovaná 1). Trvá na námitce nedostatku pasivní legitimace, neboť v současné době se pozemek parc. č. [hodnota] nachází ve spoluvlastnictví čtyř osob a žaloba tak měla být podána i proti dalším dvěma spoluvlastníkům [Jméno Příjmení] a [Jméno Příjmení]. Pokud soud I. stupně dovedl pasivní legitimaci pouze u žalované 1), neboť primárně jejím jednáním hrozí vznik škody žalobci, je otázkou, z jakého důvodu žalobce směřoval žalobu i proti žalovanému 2). Obdobná skutečnost vylýnula i z postupu soudu I. stupně při jednání dne 29. 2. 2024, když se dotázal žalobce, zda skutečně žaluje pouze žalovanou 1). I původní předběžné

opatření směřovalo proti všem spoluvlastníkům. Dále soudu I. stupně vytýká nesprávné hodnocení provedených důkazů s tím, že se ztotožnil s argumentací žalobce a v jeho prospěch také důkazy selektivně vykládá, aniž by vzal v potaz důkazy hovořící ve prospěch tvrzení žalované 1). Ta nemůže souhlasit se závěrem soudu o existenci meze mezi pozemky účastníků. Svědecké výpovědi k této otázce jsou nekonzistentní a ve většině případů popisují mez natolik rozdílně, že o validitě svědeckých výpovědí lze mít přinejmenším pochybnosti. Okresní soud pak z výpovědí svědků vybírá ta prohlášení, která nejlépe odpovídají žalobcově tvrzení o historickém vývoji meze, přestože mnohdy hovoří o něčem jiném. Svědek [Jméno Příjmení] uvedl, že mez mezi pozemky byla, ale jednalo se o mírnou terénní vlnu, odhaduje, že mohla mít výšku asi 1,5 m, nyní přesahuje 2 m, je vyšší a viditelně ohledně jejího tvaru upravená, dříve byla oblejší. O svažitéjším pozemku zakončeném mezičkou k pozemku [Příjmení] odhadem 50 až 60 cm vysokou se vyjadřovala i svědkyně [Jméno Příjmení], dle soudobých fotografií je mez jinačí a určitě vyšší. Pokud existenci meze potvrdili svědci [Příjmení] a [Příjmení], předchozí vlastníci pozemku p. č. [hodnota], s tím, že mez ve stejném stavu jako nyní zde byla minimálně od roku 2007, kdy svědek [Příjmení] svůj pozemek srovnal do roviny, je tento skutkový závěr soudu v rozporu s tvrzením svědka [Příjmení], ze kterého vyplývá, že při výkopových pracích na základech oplocení mez podstatným způsobem upravil. Vycházel-li soud I. stupně dále z výpovědí svědků [Příjmení] a [Příjmení], pominul, že oba uvádějí značně rozdílné údaje stran výšky předmětné meze. Pokud soud I. stupně dále vychází z výpovědí svědků [tituly před jménem] [Příjmení] a [Příjmení], oba uváděli, že převýšení bylo menší, určitě tam něco přibylo, vyvýšení nebylo tak příkré, byl tam přirozenější spád. Ke změně v pozvolném spádu došlo asi kolem roku 2020 v souvislosti s výstavbou plotové podezdívky a byl tam registrován bagr. Tuto skutečnost potvrdil svědek [Příjmení], který práce bagrem vykonával v létě 2021. Tento svědek také potvrdil, že při hloubení základů oplocení spadla vytěžená zemina i pod mez na pozemek žalovaných. Jednalo-li se o výkop o šířce 60 cm a hloubce 90 cm, muselo být vytěženo minimálně 32 m³ zeminy. Tomu neodpovídá tvrzení svědka [Příjmení], že po dohodě se žalobcem odvezl asi 20 m³ zeminy. Je pak faktem, že více než třetina vytěžené zeminy byla na místě ponechána. Nejedná se o zanedbatelné množství a muselo tak dojít k rozšíření meze směrem na pozemek žalovaných, jinak by nebyl ani zachován stejný sklon meze, jak popisoval právě svědek [Příjmení]. Je také otázkou, na kolik lze brát za relevantní výsledek tohoto svědka, který až v souvislosti s tímto řízením vystavil daňový doklad pro žalobce na úhradu za provedené práce. Okresní soud nepřikládá ani větší význam fotografii předložené svědkem [Příjmení] z roku 2012, která zobrazuje pozvolnou hranici mezi pozemky a neodpovídá současnému stavu, kde se nachází „plato“. Pro celou věc je rozhodující, že ráz meze byl při stavbě oplocení na pozemku žalobce podstatně změněn, což ostatně připustil i žalobce. Soud I. stupně nevěnoval pozornost ani existenci 3 geodetických značek nacházejících se v místě zaměření hranic mezi pozemky účastníků, což je ku prospěchu žalobce. Je-li ve statickém posudku uvedeno, že stabilitu oplocení žalobce zajišťuje hliněný val na předmětném pozemku, jehož odstranění by mohlo vážně ohrozit statiku oplocení, vyplývá z toho, že zmiňovaný val byl od samého počátku součástí stavebního postupu při výstavbě oplocení, nikoli pouze preventivním zpevněním svahu, jak se žalobce nyní snaží tvrdit. Žalobce měl budovat nové oplocení tak, aby základy oplocení byly dostatečně hluboké a neomezit sousední pozemek, nikoliv stavbu oplocení zajišťovat nahrnutím zeminy na pozemek, ke kterému nemá žádné právo. Z projektové dokumentace ke stavbě rodinného domu žalobce z bokorysu stavby plyne, že na pozemku žalobce byl terén svažitéjší, pozvolnější, bez viditelného valu a zubu, jako je tomu nyní, ale soud I. stupně tento listinný důkaz neprovedl. Pominout nelze ani uznání pochybení na straně žalobce po zbudování terénních úprav, jak uvedl ve svém dopise ze 24. 9. 2021 a ze 7. 3. 2022. Bylo by nepochopitelné, proč by měl žalované 1) nabízet náhradu škody za něco, co na místě historicky existovalo. Okresní soud také nebral v úvahu změnu stanoviska žalovaného 2), který při kontrolním šetření dne 11. 11. 2021 potvrdil, že na pozemek žalovaných byla navezena zemina a došlo k vytvoření umělé meze. Rovněž i on tehdy požadoval odstranění zeminy z jeho pozemku. Žalovaný 2) však je vážně nemocen, osobně se nikdy na jednání soudu nedostavil a je s

podivem, že soudu zaslal vyjádření, že se ho spor netýká. Žalovaná 1) má citový vztah k předmětné nemovitosti, jedná se o půdu, kterou spravuje po celou dobu v rámci rodiny. Žalobce se snažil předmětný kus sporného pozemku odkoupit od žalované 1), to dokládá, že nerespektoval vlastnická práva a hranice, žalovanou neinformoval o uvedených úpravách, nezajistil si její souhlas, pouze se zeptal nájemce pana [Příjmení]. Žalovaná 1) považuje rozsudek soudu I. stupně za nepředvídatelný, neboť okresní soud ani na žádost právního zástupce žalované nikdy nesdělil svůj předběžný právní názor na věc. Žalovaná 1) navrhla, aby odvolací soud rozsudek soudu I. stupně změnil a žalobu i ve vztahu k ní zamítl. Ve vztahu k náhradě nákladů řízení pak žalovaná 1) namítla, že nezavinila vznik nákladů na mediaci, které jí jsou účtovány, neboť tu nařídil soud. Že nedošlo k dohodě, neznamená, že by jedna nebo druhá strana měla tento náklad nést.

9. Žalobce navrhl potvrzení rozsudku soudu I. stupně a ve svém vyjádření k odvolání žalované 1) uvedl, že k otázce pasivní legitimace soud I. stupně zcela správně konstatoval, že je dána pouze na straně žalované 1), která v minulosti hrozila a nadále hrozí žalobci jako vlastníku sousedního pozemku, že hodlá svůj pozemek upravit bez dostatečného upevnění, čímž by pozemek žalobce ztratil oporu a došlo by ke vzniku rozsáhlé škody. Žalovaný 2) přehodnotil v průběhu řízení před soudem I. stupně své stanovisko, které zaslal písemně soudu a ani nevyvinul žádnou činnost směřující k odstranění předmětné meze. Správný je závěr soudu I. stupně i o existenci meze mezi pozemky a že určitá nerovnost mezi nimi vždy existovala. Pokud jde o výšku meze, i ve vztahu k ní soud I. stupně hodnotil výpovědi svědků. Svědkyně [Příjmení] nebyla na místě samém 56 let a nemůže dostatečně určitě srovnat tehdejší stav se stavem současným. Svědek [Příjmení] nemohl s určitostí říci, že se u meze jedná o novou navážku. Stěžejní jsou výpovědi předchozích vlastníků pozemku žalobce, svědků [Příjmení] a [Příjmení]. Výpočet objemu zeminy při výkopu základů oplocení byl proveden chybně, neboť žalovaná 1) vychází z délky 61 m, ale ve skutečnosti činila délka výkopu necelých 45 m. Ve vztahu k chybějícím geodetickým značkám je třeba uvést, že mezi účastníky není spor o hranici mezi pozemky a nebyl důvod se touto otázkou zabývat. Na základě dopisu ze dne 24. 9. 2021 se žalobce snažil narovnat vztahy se žalovanou 1) mimosoudní dohodou, aby nemuselo dojít k nákladnému a zbytečnému soudnímu sporu. Rozhodně jej nelze považovat za uznání nároku. Žalovaná 1) také nesprávně vykládá znění statického posudku, oplocení má dostatečně hluboké základy. Obecně není reálné, aby stabilitu oplocení zajišťovala navezená zemina, k čemuž v tomto případě ani nedošlo. Tyto skutečnosti potvrdil i svědek [Příjmení]. Zásahem do předmětné meze by mohlo dojít nejen k ohrožení stability oplocení, ale rovněž i k ohrožení funkčně spojených objektů. Soud I. stupně zdůvodnil své rozhodnutí správně po stránce právní ve smyslu § 1018 o. z. a i z důvodu prevence vzniku škody dle § 2900 a § 2903 odst. 2 o. z. Nárok na odměnu za zastupování účastníka v řízení před mediátorem vyplývá z § 11 odst. 1 písm. g) advokátního tarifu, což potvrzuje nález Ústavního soudu sp. zn. ÚS 2542/21.
10. Odvolání bylo podáno včas k tomu oprávněnou osobou. Proto odvolací soud projednal věc dle § 212 o. s. ř. a přezkoumal rozsudek soudu I. stupně v rozsahu dotčeném odvoláním, tj. ve výroku I. o povinnosti žalované 1) zdržet se zásahů do části pozemku sousedícího s pozemkem žalobce vymezeným způsobem jednání, a v souvisejícím výroku III. o náhradě nákladů řízení. Rozsudek soudu I. stupně ve výrocih II., jímž byla žaloba zamítnuta ve vztahu k žalovanému 2), a IV. o náhradě nákladů řízení ve vztahu mezi žalobcem a žalovaným 2) nebyl odvoláním žalované 1) dotčen a v této části nabyl samostatně právní moci (§ 206 odst. 2 věta první o. s. ř.).
11. Odvolání žalované 1) není důvodné.
12. Poukazuje-li žalovaná 1) v prvé řadě na nesprávně vymezený okruh pasivně legitimovaných účastníků, není její odvolací námitka důvodná. Věcná legitimace v řízení znamená posouzení existence oprávnění (u žalobce) a povinnosti (u žalovaného) plynoucí z hmotného práva. Má-li být žalobce úspěšný, musí být dána jak jeho aktivní legitimace, tak tomu odpovídající pasivní věcná legitimace na straně žalovaného; tomu musí náležet povinnost, jejíž splnění se žalobce domáhá (srovnej např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16. 12. 2015, sp. zn. 22 Cdo

4143/2013). Pokud se v daném případě žalobce domáhá ochrany primárně dle § 1018 o. z., soud I. stupně správně dovodil, že pasivní věcná legitimace svědčí žalované 1) jakožto spoluvlastnici sousedního pozemku, která současně svojí aktivní činností hodlá tento pozemek upravit způsobem, jež by mohl vést k ohrožení (ztrátě náležité opory) pozemku žalobce. Nejde tedy o řešení existence či podstaty podílového spoluvlastnictví, kde by účastníky řízení museli být všichni spoluvlastníci. Přitom i ust. § 1127 o. z. vychází z toho, že z právního jednání týkajícího se společné věci jsou všichni spoluvlastníci oprávněni společně a nerozdílně, což v případě pasivní solidarity dle § 1872 odst. o. z. znamená, že věřitel může požadovat celé plnění nebo jeho libovolnou část na všech spoludlužnících, jen na některém, nebo na kterémkoliv. Pokud žalobce podal žalobu proti oběma žalovaným, vycházel i ze stanoviska žalovaného 2) vyjádřeného při jednání účastníků na stavebním úřadu Městského úřadu v Pelhřimově, které se shodovalo s vyjádřením žalované 1) ve fázi předžalobního řešení sporu. Proto nic nebránilo tomu, aby rozsudek soudu I. stupně byl odvolacím soudem věcně přezkoumán pouze ve vztahu k žalované 1) jakožto jednomu z podílových spoluvlastníků sousedního pozemku. Pro závěr o pasivní věcné legitimaci žalované 1) není významné, zda se předseda senátu soudu I. stupně při jednání dne 29. 2. 2024 dotazoval žalobce, zda skutečně žaluje pouze žalovanou 1) [takový dotaz, byť není zachycen v protokolu o jednání, by neznamenal ani porušení nestrannosti a nepředstavoval by vadu řízení dle § 212a odst. 5 o. s. ř.], ani to, jak byl okruh účastníků na straně žalované vymezen v řízení o nařízení předběžného opatření, které předcházelo podání žaloby.

13. Soud I. stupně zaměřil podstatnou část dokazování na otázku existence meze mezi pozemky účastníků a jejího tvaru, přičemž učiněná zjištění a následné skutkové závěry podrobně popsal v odůvodnění svého rozhodnutí (zejména v bodech 5. až 8). Vytýká-li žalovaná 1) v odvolání tendenční hodnocení provedených důkazů, odvolací soud s tímto jejím názorem nemůže nesouhlasit. Je přirozené, že pokud se jednotliví svědci vyjadřovali ke skutečnostem, které nastaly ve vzdálenější minulosti a kterým v té době nemuseli přikládat ani zvláštní důležitost (pakliže se jich navíc záležitost meze mezi pozemky účastníků přímo netýkala), vyskytují se v těchto výpovědích rozdíly, dané i subjektivním vnímáním těchto skutečností jednotlivými osobami. Soud I. stupně tak z výpovědí starších pamětníků (svědci [Příjmení] a [Příjmení]) správně dovodil, že určitá nerovnost charakteru meze mezi spornými pozemky existovala již ve značně vzdálené době; zároveň správně považoval za zkreslený odhad výpověď svědka [Příjmení] o dřívější výšce meze 1,5 m a současné výšce přes 2 m, neboť dle místního šetření MěÚ Pelhřimov ze dne 11. 11. 2021 byla konstatována výška meze 1 - 1,2 m. V případě svědkyně [Příjmení] je pak třeba poukázat na to, že v objektu na pozemku žalobce bydlela do roku 1976, takže ohledně parametrů meze (výška či tvar) považoval soud I. stupně za důkazně významnější výpovědi následných předchůdců žalobce, tedy svědků [Příjmení] a [Příjmení]. Z nich zjistil, že již svědek [Příjmení] upravil pozemek (již tehdy mu žalovaná vytýkala, že navezl zeminu na její pozemek), a uzavřel, že tyto dva svědci potvrzují existenci meze v současné podobě již minimálně od roku 2007 (prodej pozemku svědkem [Příjmení] svědku [Příjmení]). Neméně významná jsou svědectví [Jméno], [Jméno] a [tituly před jménem] [Jméno] [Příjmení], kteří v rámci rodinné firmy zajišťovali sečení pozemku žalované a kteří potvrzují existenci převýšení mezi pozemky, které jim neumožňovalo toto místo obhospodařovat, proto bylo zarostlé plevelem (to potvrzují i další jmenovaní svědci); zároveň byla vyslovena domněnka (nijak nepřiměřená), že s ohledem na odstranění plevele a urovnání meze (tzv. horní plato) žalobcem se její současný stav může jevit jinak pouze opticky. Soud I. stupně se pak vypořádal i s fotografiemi a snímky zachycujícími pohledy na polohy obou pozemků s tím, že je mezi nimi viditelné určité zarostlé rozhraní, ovšem bez možností bližší specifikace; nic jiného a pro rozhodnutí důležitého nezjistil ani odvolací soud z barevných fotografií a listin z projektové dokumentace (jejich neprovedení odvolatelka soudu I. stupně vytýkala), provedených jako důkazy při odvolacím jednání.
14. Pokud žalovaná 1) při odvolacím jednání poukazovala, s odkazem na jí předložené fotografie, na nižší výšku terénu na pozemku žalobce před plotem, než je terén za plotem směrem k pozemku

žalovaných, vysvětloval tento stav žalobce tím, že se jedná o situaci v místě související s vybudováním sklepa, poté dojde ke srovnání terénu. Pakliže k této záležitosti navrhovala žalovaná 1) provedení šetření na místě samém a zmiňovala existenci dalších fotografií a videozáznamu (s tím, že jí tvrzená situace je i v další části oplocení), odvolací soud z důvodu nadbytečnosti další dokazování ve smyslu § 120 odst. 1 o. s. ř. neprováděl, neboť místní šetření bylo provedeno již soudem I. stupně dne 23. 11. 2022, včetně rozsáhlé fotografické dokumentace, ze které je stav terénu před a za plotem žalobce zřejmý, přičemž nevykazuje žádný výraznější rozdíl.

15. Zároveň obстоjí i závěr soudu I. stupně, učiněný na základě svědeckých výpovědí [Jméno Příjmení] (bagrista provádějící pro žalobce výkop základů pro podezdívku), [Jméno Příjmení] (podílel se na výstavbě betonové podezdívky) a [Jméno Příjmení], že v důsledku výstavby betonové podezdívky oplocení podél společné hranice nedošlo k žádné výraznější změně charakteru meze, k jejímu zvýšení (maximálně o 20 cm) či posunu do pozemku žalované, došlo pouze k odstranění plevele, náletu a urovnání meze (vznikla rovná část tzv. plato o šíři 0,8 m, jehož polovina se nachází na pozemku žalobce a polovina na pozemku žalované – viz šetření městského úřadu a místní ohledání soudem). Významná je přitom zejména výpověď bagristy [Jméno Příjmení], který popisuje podrobně průběh prací s tím, že pokud nějaká zemina spadla pod mez na pozemek žalované, tuto nahnul zpět nahoru a zde udělal rovné plato s tím, že po finální úpravě mohlo dojít ke zvýšení meze o 20 cm se stejným sklonem; nelze proto souhlasit s odvolacím tvrzením žalované 1), že z výpovědi tohoto svědka plyne, že mez podstatným způsobem upravil a že by tím byla zpochybněna věrohodnost výpovědi svědků [Příjmení] a [Příjmení]. Na věrohodnost svědka [Příjmení] v uvedených záležitostech nemůže mít vliv ani pozdější vystavení daňového dokladu (jak namítá žalovaná), když navíc z výpovědi svědka plyne, že se žalobcem byl domluvený, že pro něho bude provádět další zemní práce a že to vyúčtují všechno najednou (ovšem s ohledem na spor se žalovanou k dalším pracím nedošlo). Soud I. stupně se pak vypořádal i s námitkou žalované o nevěrohodnosti výpovědi svědků [Příjmení] a [Příjmení], přičemž pokud jde o množství zeminy při výkopu základů pro podezdívku, objasňuje určité nesrovnalosti vyplývající z výpočtu žalované 1) žalobce ve vyjádření k odvolání (nejednalo se o výkop po celé společné hranici). Dopisy žalobce z 24. 9. 2021 a 7. 3. 2022 lze vyložit jako jeho snahu o nalezení řešení sporné situace vzniklé mezi účastníky, když dle shora uvedených zjištění k určité úpravě meze zasahující i na pozemek žalované 1) skutečně došlo (minimální navýšení meze a urovnání její horní části tzv. plato). Jelikož se žalovaný 2) [Jméno Příjmení] nemohl ze zdravotních důvodů osobně účastnit jednání soudu I. stupně, nemohlo jím být reagováno ani na obsah protokolu z kontrolní obhlídky MěÚ Pelhřimov ze dne 11. 11. 2021, ve kterém je zachyceno společné vyjádření obou žalovaných v tom smyslu, že na jejich pozemek byla navezena zemina a došlo k vytvoření umělé meze (když v rámci soudního řízení se vyjádřil písemně odlišně), nicméně pro skutkové závěry ohledně těchto skutečností byla rozhodující zjištění učiněná ze všech relevantních důkazů provedených soudem I. stupně.
16. Ohledně právního posouzení projednávané věci odkazuje odvolací soud na stanovisko Nejvyššího soudu, vyjádřené v rozsudku sp. zn. 22 Cdo 2743/2016 ze dne 31. 1. 2017, podle kterého pozemek nesmí být upraven tak, aby sousední pozemek ztratil náležitou oporu, ledaže se provede jiné dostatečné upevnění (§ 1018 o. z.). I když podobnou ochranu poskytuje ohroženému vlastníkovi také § 137 zák. č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), lze se jí domáhat i v občanském soudním řízení. Je-li pozemek, aniž byl zajištěn dostatečným upevněním, upraven tak, že sousední pozemek (nebo budova na něm postavená, není-li součástí pozemku) ztratí náležitou oporu, může se vlastník ohrožené nemovitosti domáhat, aby se soused zdržel dalšího hloubení, a buď uvedl pozemek do předchozího stavu, nebo svůj pozemek náležitě upevnil; pokud již škoda vznikla, může se též domáhat její náhrady podle části čtvrté, hlavy III. občanského zákoníku. V § 1018 o. z. je řešeno ohrožení sousedního

pozemku proti sesutí, resp. jinému jeho ohrožení, včetně ohrožení stavby na něm zřízené. Jde tedy o speciální případ prevence proti hrozící škodě.

17. Jelikož ust. § 1018 o. z. je speciálním preventivním prostředkem proti hrozící škodě (a to i ve vztahu k ust. § 2903 odst. 2 o. z., které se proto v tomto případě nepoužije), postačí k ochraně vlastníka sousedního pozemku pouhé ohrožení úpravami. Okresní soud tedy správně řešil, zda jednání žalované 1) [jeho hrozba] spočívající v odstranění zeminy z jejího pozemku, která tvoří část meze mezi pozemky žalobce a žalované 1), je způsobilé ohrozit pozemek žalobce (včetně staveb, které jsou jeho součástí) ve smyslu jeho sesutí. K tomu žalobce předložil statický posudek, ze kterého vyplynulo, že v případě obnažení plotové zdi z vnější strany pozemku žalobce lze předpokládat, že dojde k její destrukci, potažmo i dalších staveb na pozemku žalobce stojících. Zároveň ze znaleckého posudku plyne, že na hranici pozemku žalobce byl proveden železobetonový sokl plotu z prolévaných tvárníc na výšku cca 30 – 75 cm od terénu s betonovým základem hloubky cca 90 cm pod terén a že statická funkce samotné železobetonové konstrukce oplocení je v současné době v pořádku, není ohrožena stabilita objektu. V souladu s tímto statickým posudkem je i výpověď bagristy [Jméno Příjmení], že základ oplocení je do nezámrazné hloubky 90-100 cm. Je proto třeba odmítnout argumentaci žalované 1), která zazněla i při odvolacím jednání, že plot postavený žalobcem měl mělce vykopané základy a aby se tyto základy nezbortily, musel žalobce přihnout zeminu k plotu. Navíc z provedeného dokazování plyne, že žalobce nerealizoval oplocení na samé hranici svého pozemku s pozemkem žalovaných (pás pozemku o šířce cca 40 cm za plotem patří žalobci), jak bývá při oplocení pozemku obvyklé, neboli přihlížel ke konkrétní situaci v terénu na místě samém. Jelikož otázka hranice mezi pozemky nebyla mezi účastníky sporná, nemusel se soud I. stupně zabývat ani existencí geodetických značek, jak je namítáno v odvolání.
18. Lze přisvědčit žalované 1), že při hloubení základů pro oplocení zasáhl žalobce do vlastnického práva žalované 1) a dalších spoluvlastníků pozemku p.č. [hodnota] (bez jejich souhlasu) určitou úpravou meze nacházející se mezi pozemky tím, že na její horní části byla vytvořena rovná plocha tzv. plato o šířce cca 80 cm, které se z poloviny nachází na pozemku žalovaných a zároveň došlo i k určitému navýšení meze (tedy i uvedeného pozemku žalovaných) maximálně o 20 cm, aniž měl k takové činnosti souhlas spoluvlastníků pozemku p.č. [hodnota]. Stanoví-li ust. § 6 odst. 2 o. z., že nikdo nesmí těžit ze svého nepoctivého nebo protiprávního jednání, bylo třeba posoudit, zda tento neoprávněný zásah žalobce má význam pro poskytnutí preventivní ochrany žalobci před hrozícím jednáním žalované 1), tedy zejména porovnat dopady již uskutečněného jednání žalobce vůči oprávněným zájmům žalované 1) a dalších spoluvlastníků pozemku na straně jedné a dopady hrozícího jednání žalované 1) do práv žalobce na straně druhé. Z tohoto pohledu je významné, že zásah žalobce do meze na hranici pozemků účastníků nebyl nikterak významný, že dotčený pozemek p.č. [hodnota] byl i před úpravou provedenou žalobcem směrem od společné hranice svažitý, v této části byl zarostlý a z důvodu svažitosti nebyl využíván ani nijak obhospodařován; uvedeným zásahem žalobce tedy nemohlo dojít ani k žádnému zásadnímu zhoršení využití pozemku p. č. [hodnota] jeho spoluvlastníky. Naopak pokud soud I. stupně v bodě 9. odůvodnění svého rozsudku popisuje již konkrétní jednání žalované 1) směřující k zajištění různých firem či osob k odstranění zeminy v části meze na jejím pozemku p.č. [hodnota] a její připravenost přistoupit k tomuto odtěžení meze, jakmile to bude možné (na tomto jejím postoji se ničení nezměnilo ani v odvolacím řízení), hrozí reálně žalobci vznik významné škody spočívající minimálně v destrukci oplocení (případně i poškození dalších navazujících objektů). Poskytuje-li tedy ust. 1018 o. z. preventivní ochranu proti hrozící škodě, je požadavek žalobce na jeho využití zcela namístě. Ostatně i bez existence soudního rozhodnutí vydaného v tomto řízení by byla žalovaná 1) povinna při jakémkoliv zásahu do meze postupovat tak, aby nedošlo k újmě na majetku žalobce (v souladu s obecnou preventivní povinností dle § 2900 o. z., popřípadě speciální preventivní povinností dle § 1018 o. z.). Jak přitom uvedl již soud I. stupně, vydané rozhodnutí neznámá, že by žalovaná 1) nemohla přistoupit k provádění stavebních,

výkopových, těžebních či jiných prací na pozemku p.č. 275/1, pouze jí ukládá zdržet se těchto činností způsobem, které by mohly ovlivnit statiku oplocení zbudovaného žalobcem na jeho pozemku p.č. [hodnota] Ani z pohledu proporcionality tak nelze uložení uvedené povinnosti žalované 1) považovat za zjevně nepřiměřené ve vztahu k ochraně majetkových zájmů žalobce.

19. Zároveň nelze považovat rozsudek soudu I. stupně za rozhodnutí překvapivé či nepředvídatelné, jak je namítáno v odvolání, neboť uložení uvedené povinnosti žalované 1) se domáhá žalobce od počátku řízení, přičemž z procesní úpravy neplyne povinnost soudu I. stupně sdělovat v průběhu řízení účastníkům svůj předběžný názor na právní posouzení věci.
20. Soud I. stupně nepochybil ani v rozhodnutí o náhradě nákladů řízení. Námitka žalované 1), že žalobci byla nesprávně přiznána náhrada za jím uhrazenou část poplatků za mediaci, není opodstatněná, jelikož se jedná dle § 137 odst. 1 o. s. ř. o jeden z druhu nákladů řízení, na jejichž náhradu má úspěšný účastník nárok; není proto významné, že k dohodě při mediaci nedošlo. První setkání s mediátorem [tituly před jménem] [Jméno Příjmení] v rozsahu tří hodin bylo účastníkům řízení nařízeno usnesením soudu I. stupně ze dne 12. 7. 2022, č. j. [Anonymizováno]. Žalobce doložil opis smlouvy o provedení mediace mezi účastníky s mediátorem ze dne 25. 8. 2022 (č.l. 250 a násl.), potvrzení o prvním setkání se zapsaným mediátorem z téhož dne (č.l. 254) a daňový doklad o úhradě 5 082 Kč (č.l. 247), jejíž náhrada mu tak byla správně přiznána.
21. Pro vše výše uvedené proto odvolací soud rozsudek soudu I. stupně ve výrocích dotčených odvoláním žalované 1) dle § 219 o. s. ř. jako věcně správný potvrdil.
22. Jelikož žalovaná 1) se svým odvoláním neuspěla, žalobci dle § 142 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s § 224 odst. 1 o. s. ř. vzniklo právo na náhradu nákladů odvolacího řízení. Ty představuje náhrada za 2 úkony právní služby (písemné vyjádření k odvolání a účast právní zástupkyně žalobce na jednání odvolacího soudu dne 17. 6. 2024) po 1 500 Kč dle § 9 odst. 1 a § 7 bodu 4. vyhl. č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif, dále jen „AT“), 2 náhrady hotových výdajů po 300 Kč dle § 13 odst. 1 a 4 AT, náhrada za promeškaný čas v rozsahu 4 půlhodin po 100 Kč v souvislosti s jednáním odvolacího soudu dne 17. 6. 2024 dle § 14 odst. 1 a 3 AT a cestovné právní zástupkyně žalobce k uvedenému jednání ve výši 708 Kč, celkem 4 708 Kč, které odvolací soud uložil žalované 1) zaplatit žalobci v zákonné lhůtě tří dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám právní zástupkyně žalobce Mgr. Hany Hirschové (§ 160 odst. 1, § 149 odst. 1, § 211 o. s. ř.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku je přípustné dovolání jen v případě, že se jedná o rozhodnutí, které závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak (§ 237 o. s. ř.). Přípustnost dovolání je však podle § 239 o. s. ř. oprávněn zkoumat jen dovolací soud. Dovolání mohou účastníci podat do 2 měsíců od doručení písemného vyhotovení rozsudku k Nejvyššímu soudu prostřednictvím soudu, který rozhodoval v prvním stupni.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí.

Tábor 16. července 2024

Mgr. Pavel Příbyl
předseda senátu